

**UCHWAŁA NR 11/III/18
RADY MIASTA ZAMBRÓW**

z dnia 28 grudnia 2018 r.

w sprawie Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zambrów na lata 2019 - 2021

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2018. poz. 994, 1000, 1349 i poz. 1432) oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U z 2018 r. poz. 998, 416, 1076 i poz. 1544) Rada Miasta Zambrów uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Program Wspierania Rodziny w Mieście Zambrów na lata 2019 - 2021 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Zambrów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Jacek Olszewski

Program Wspierania Rodziny w Mieście Zambrów na lata 2019-2021

I. Wstęp.

1. „Program Wspierania Rodziny w Mieście Zambrów na lata 2019 – 2021” został opracowany w oparciu o art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.).

2. Głównym celem Programu jest skuteczny system opieki nad dzieckiem i rodziną sprzyjający prawidłowemu rozwojowi opieki nad dzieckiem i rodziną w mieście Zambrów.

3. Program określa działania ukierunkowane na wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, jak i działania profilaktyczne i upowszechniające działania prorodzinne.

4. Rodzina jest najważniejszą i podstawową grupą społeczną, na której opiera się całe społeczeństwo. Jako naturalne środowisko życia dziecka ma największy wpływ na jego rozwój w każdej sferze, tj.: emocjonalnej, intelektualnej i poznawczej. To właśnie rodzina najsilniej oddziałuje na kształtowanie osobowości dziecka, tworzenie jego systemu wartości i wiary we własne możliwości, dlatego tak ważne, by funkcjonowała ona prawidłowo i wypełniała swoje funkcje jak najlepiej.

5. Współczesne rodziny mają wiele trudności w odnalezieniu się w zmieniającej się rzeczywistości. Coraz częściej dotyczą je zjawiska bezrobocia, ubóstwa czy przemocy. Towarzyszą im trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, które rzutują na prawidłowy rozwój dziecka.

6. Niezwykle ważne jest umacnianie rodziny i przeciwdziałanie jej dysfunkcjonalności w realizacji funkcji psychospołecznych. Należy zatem objąć rodziny wsparciem i podejmować działania służące udzielaniu im wszechstronnej pomocy.

7. Działalność profilaktyczna to zarówno zapobieganie negatywnym stanom rzeczy, tym które mogą dopiero zaistnieć, jak i tym, które już istnieją. Dlatego ważne jest upowszechnianie działań profilaktycznych ukierunkowanych na wspieranie rodzin niewydolnych, przejawiających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

8. Aby sprostać tym zadaniom niezbędna jest ścisła współpraca pomiędzy instytucjami i podmiotami, a także wypracowanie sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny.

9. Niniejszy program stanowi kompleksowe ujęcie systemu wsparcia dziecka i rodziny oraz zintegrowanie kierunków działań w odniesieniu do rodzin w mieście Zambrów.

II. Uwarunkowania prawne.

Obowiązek wspierania rodzin przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych, wynikających z zapisów art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest zadaniem własnym gminy. Opracowanie Programu oraz jego wdrażanie będzie realizowane w oparciu o przepisy prawne:

- 1) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.)
- 2) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz.1508 ze zm.).
- 3) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz.1390).
- 4) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 682 ze zm.).
- 5) Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2018 poz. 996 ze zm.).
- 6) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r. poz. 2137).

7) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2018r. poz.450 ze zm.).

III. Diagnoza sytuacji w mieście Zambrów w zakresie wspierania rodziny.

Na potrzeby niniejszego Programu, przeprowadzono diagnozę środowiska lokalnego, której celem było określenie skali problemów oraz zasobów w zakresie:

- 1) wspierania rodziny w mieście Zambrów w wypełnianiu jej funkcji, w tym szczególnie opiekuńczo-wychowawczej oraz zapewnianie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich pomocy socjalnej,
- 2) profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, prowadzonej na terenie miasta,
- 3) umieszczania dzieci pochodzących z terenu miasta Zambrów w różnych formach pieczy zastępczej,
- 4) występowania zjawiska przemocy w zambrowskich rodzinach,
- 5) poradnictwa specjalistycznego oraz działań profilaktycznych skierowanych do mieszkańców miasta.

Diagnoza obejmuje dane uzyskane od podmiotów i instytucji działających na rzecz wspierania rodziny, między innymi z:

- 1) Urzędu Miasta w Zambrowie,
- 2) Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zambrowie,
- 3) Zespołu Interdyscyplinarnego w Zambrowie,
- 4) Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zambrowie,
- 5) Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zambrowie,
- 6) Powiatowego Urzędu Pracy w Zambrowie,
- 7) Komendy Powiatowej Policji w Zambrowie.

1. Charakterystyka środowiska lokalnego:

a) *Sytuacja demograficzna*

W Zambrowie, w latach 2016 – IX 2018 liczbę ludności zameldowanych na pobyt stały i czasowy przedstawia niżej zamieszczona tabela.

Rok	2016	2017	IX 2018
Liczba ludności	22.132	21.998	21.928

Źródło: Opracowano na podstawie danych z UM Zambrów

Struktura ludności miasta Zambrów, z uwzględnieniem wieku i płci, przedstawia się następująco:

Wiek	Mężczyźni			Kobiety		
	Rok			Rok		
	2016	2017	IX 2018	2016	2017	IX2018
0-2	319	296	310	276	311	316
3	97	121	110	105	87	95
4-5	233	209	213	201	206	23
6	105	108	121	137	103	109
7	104	103	108	101	131	111
8-12	525	533	529	525	540	549

13-15	315	307	306	299	280	279
16-17	242	218	210	228	218	206
18	126	121	110	125	122	116
19-65 mężczyźni, 19-60 kobiety	7351	7282	7215	6823	6692	6566
Powyżej: 65-mężczyźni, 60 - kobiety	1136	1162	1204	2759	2848	2942
Ogółem	10553	10460	10436	11579	11538	11492

Źródło: Opracowano na podstawie danych z UM Zambrów

Zgodnie z przedstawionymi wyżej danymi okazuje się, że struktura wiekowa jest bardzo płaska i nie ma jednej wyraźnie dominującej wiekowo grupy mieszkańców.

b) *Sytuacja na rynku pracy*

Liczbę osób bezrobotnych w mieście Zambrów w latach 2016 – 2018 przedstawia niżej zamieszczona tabela

Rok	2016		2017		IX 2018	
	Ogółem	z prawem do zasiłku	Ogółem	z prawem do zasiłku	Ogółem	Z prawem do zasiłku
Mężczyźni	526	61	480	44	365	36
Kobiety	582	48	534	60	482	50
Ogółem	1108	109	1014	104	847	86
% mieszkańców Zambrowa	5,01		4,61		3,86	

Źródło: Opracowano na podstawie danych z PUP w Zambrowie

Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się, z roku na rok, nieznaczny spadek bezrobocia w mieście Zambrów. Strukturę osób bezrobotnych w mieście Zambrów z uwzględnieniem wieku i płci, w latach 2016-2018, przedstawia niżej zamieszczona tabela.

Rok	2016			2017			IX 2018		
	Do 25 r.ż.	Powyżej 25 do 50r.ż.	Powyżej 50 r.ż.	Do 25 r.ż.	Powyżej 25 do 50r.ż.	Powyżej 50 r.ż.	Do 25 r.ż.	Powyżej 25 do 50r.ż.	Powyżej 50 r.ż.
Mężczyźni	66	257	203	54	241	185	49	180	136
Kobiety	77	353	152	59	343	132	57	326	99
Ogółem	143	610	355	113	584	317	106	506	235

Źródło: Opracowano na podstawie danych z PUP w Zambrowie

Należy stwierdzić, że wśród osób bezrobotnych w grupie do 25 r. ż. jak i w grupie powyżej 25r.ż. do 50 r.ż. dominują kobiety, natomiast mężczyźni dominują w grupie powyżej 50 r.ż. Na uwagę zasługuje fakt, że liczba osób bezrobotnych w latach 2016-2018 z roku na rok spada w trzech grupach wiekowych, zarówno wśród mężczyzn jak i kobiet. Wśród osób długotrwale bezrobotnych dominują kobiety.

Strukturę osób długotrwale bezrobotnych przedstawia niżej zamieszczona tabela.

Rok	2016	2017	IX 2018
Mężczyźni	284	256	202
Kobiety	393	365	310
Ogółem	677	621	512

Źródło: Opracowano na podstawie danych z PUP w Zambrowie

c) Korzystanie z pomocy społecznej udzielanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Na przestrzeni ostatnich lat zaznacza się nieznaczny spadek rodzin/osób korzystających z pomocy społecznej. Należy zaznaczyć, że zdecydowana większość osób, stanowiąca ponad 90% mieszkańców Zambrowa nie korzysta z pomocy społecznej. Liczbę rodzin/osób objętych pomocą społeczną przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zambrowie przedstawia niżej zamieszczona tabela.

Rok	2016		2017		IX 2018	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Objęci pomocą społeczną	657	1469	619	1336	516	1088
Objęci pomocą społeczną w %		6,64		6,07		4,96

Źródło: Opracowano na podstawie danych z MOPS w Zambrowie

Należy stwierdzić, że liczba osób /rodzin korzystających z pomocy społecznej z roku na rok nieznacznie spada. Przyczyny trudnej sytuacji życiowej rodzin objętych pomocą społeczną przedstawia tabela.

Powód trudnej sytuacji życiowej (powód przyznania pomocy społecznej)	2016		2017		IX 2018	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	535	1230	477	1029	407	881
Bezrobocie	491	1164	425	1013	348	803
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych	142	532	114	411	98	351
Niepełnosprawność	187	362	192	346	158	279
Długotrwała choroba	81	142	114	187	98	143
Potrzeba ochrony macierzyństwa	28	151	28	146	18	94
Przemoc w rodzinie	7	25	12	39	7	26
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	11	11	7	7	5	5
Zdarzenie losowe	2	7	1	1	0	0
Bezdomność	38	38	41	41	30	30
Alkoholizm	24	40	20	26	14	19

Narkomania	3	11	4	10	6	16
------------	---	----	---	----	---	----

Źródło: Opracowano na podstawie danych z MOPS w Zambrowie

Na przestrzeni ostatnich lat liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej nieznacznie spada. Powyższe dane wskazują, że kwestia ubóstwa jest czynnikiem dominującym w strukturze udzielania pomocy, kolejnym przeważającym powodem jest bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i długotrwała lub ciężka choroba. Pomoc społeczna świadczona jest w różnych formach, świadczeń pieniężnych i niepieniężnych.

d) Korzystanie z innych form pomocy udzielanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Na przestrzeni ostatnich lat liczba dzieci otrzymujących świadczeń rodzinne, wychowawcze i alimentacyjne utrzymuje się na podobnym poziomie. Z danych wynika, że ponad 50% dzieci, mieszkańców Zambrowa otrzymuje świadczenie wychowawcze, tzw.500 +., nieco mniej otrzymuje świadczenia rodzinne, natomiast ze świadczeń alimentacyjnych korzysta ok. 6% dzieci.

Liczbę dzieci objętych pomocą w formie świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zambrowie przedstawia niżej zamieszczona tabela.

Rok	2016	2017	IX 2018
Liczba dzieci na które wypłacono zasiłek rodzinny	1946	1846	2097
- % dzieci – mieszkańców Zambrowa do 18.r.ż.	47,9	45,99	52,41
- % mieszkańców miasta	8,79	8,39	9,56
Liczba dzieci na które wypłacono świadczenie wychowawcze	2252	2278	2227
- % dzieci – mieszkańców Zambrowa do 18.r.ż.	55,42	56,75	55,66
- % mieszkańców miasta	10,18	10,36	10,15
Liczba dzieci na które wypłacono świadczenie alimentacyjne	267	240	167
- % dzieci – mieszkańców Zambrowa do 18.r.ż.	6,57	5,98	4,17
- % mieszkańców miasta	1,21	1,09	0,76

Źródło: Opracowano na podstawie danych z MOPS w Zambrowie

e) Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zambrowie, działająca m.in. na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, prowadzi działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, należących do zadań własnych gminy. Niżej zamieszczona tabela przedstawia liczbę wniosków, które wpłynęły do Komisji, w latach 2016- IX 2018, o wszczęcie postępowania w zakresie sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego.

Rok	2016	2017	IX 2018
Liczba wniosków o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu	64	52	65

Źródło: Opracowano na podstawie danych z MKRPA w Zambrowie

Orzeczenie o obowiązku poddania się leczeniu osób uzależnionych od alkoholu wydaje Sąd Rejonowy w Zambrowie. Do wydania orzeczenia niezbędne jest przeprowadzenie badania przez biegłych i wydanie opinii psychiatryczno-psychologicznej w przedmiocie uzależnienia. Leczenie polega głównie na terapii, której celem jest zwiększenie zdolności do utrzymania abstynencji poprzez zwiększenie świadomości na temat choroby alkoholowej, jej objawów i mechanizmów oraz poprawa stanu zdrowia psychicznego i fizycznego osoby uzależnionej. Z powyższych danych wynika, że problem związany z nadużywaniem alkoholu i nagannym zachowaniem się tych osób

w rodzinie na terenie Zambrowa jest wciąż aktualny. W 2018r. zaznacza się nieznaczny wzrost liczby osób wobec których podjęto działania zmierzające do zastosowania przymusowego leczenia i zmiany zachowania.

W pracy profilaktycznej z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym lub zagrożonych alkoholizmem ważnym ogniwem są zajęcia popołudniowe, prowadzone w szkolnych świetlicach w trzech Szkołach Podstawowych na terenie miasta i w Miejskim Gimnazjum Nr 1, zapewniające uczniom pomoc w odrabianiu prac domowych, rozwijanie zainteresowań, promowanie zdrowego stylu życia, a także spożycie posiłku.

Liczbę uczniów objętych w poszczególnych latach pomocą w formie zorganizowania im zajęć popołudniowych w świetlicach, przedstawia niżej zamieszczona tabela.

Rok	2016	2017	30.09.2018
Liczba uczniów uczestniczących w zajęciach popołudniowych w świetlicy	169	101	60

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Szkół Podstawowych i Miejskiego Gimnazjum

Liczba uczestniczących w zajęciach popołudniowych uczniów z roku na rok spada, niemniej jednak istnieje potrzeba udzielania takiego rodzaju wsparcia.

Dzieci i młodzież z rodzin z problemem alkoholowym i zagrożonych alkoholizmem korzystają też z wsparcia w formie wypoczynku (letniego i zimowego) w różnych formach, np. obozów, kolonii, wycieczek. Liczbę uczniów objętych tą formą pomocy przedstawia niżej zamieszczona tabela.

Rok	2016	2017	30.09.2018
Liczba uczniów, którzy skorzystali z wypoczynku	560	496	387

Źródło: Opracowano na podstawie danych ze Szkół Podstawowych i Miejskiego Gimnazjum

Programami profilaktycznymi z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi, realizowanych w miejskich szkołach, objęto uczniów i kadrę pedagogiczną. Liczbę uczestników programów profilaktycznych na przestrzeni lat 2016 – IX 2018 przedstawia niżej zamieszczona tabela.

Rok	2016	2017	30.09.2018
Liczba uczestników programów profilaktycznych w szkołach	876	1778	851

Źródło: Opracowano na podstawie danych ze Szkół Podstawowych i Miejskiego Gimnazjum

Należy stwierdzić, że podejmowane działania profilaktyczne, służące promowaniu życia bez alkoholu i innych używek, podejmowaniu właściwych wyborów w oparciu o szacunek, poszanowanie godności własnej i innej osoby, tolerancję, są ciągle aktualne i wpływają na nabywanie przez uczestników tych zajęć umiejętności odmawiania spożywania alkoholu i podejmowania właściwych decyzji w życiu.

f) **Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie**

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nałożyła na gminę obowiązek stworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i powołania Zespołu Interdyscyplinarnego, który realizuje działania określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy integrowanie i koordynowanie działań podmiotów działających na rzecz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zespół interdyscyplinarny decyduje o podjęciu interwencji w oparciu o procedurę Niebieskiej Karty i powołuje grupę roboczą w celu podjęcia działań w indywidualnych przypadkach. W grupach roboczych współpracują przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zambrowie - pracownicy socjalni, Policji – funkcjonariusze Policji - dzielnicowi, MKRPA - członkowie komisji, oraz przedstawiciele szkół – pedagodzy, w części spraw – kuratorzy sądowi. Grupy robocze opracowują i realizują plan pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorują sytuację rodzin i dokumentują podejmowane działania. Zatem podstawowym celem Zespołu Interdyscyplinarnego i grupy roboczej jest wsparcie i pomoc osobie doznającej przemocy w rodzinie, a ponadto rolą grupy roboczej jest zmotywowanie osoby stosującej przemoc do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych, udziału w programach dla osób uzależnionych od alkoholu lub warsztatach umiejętności wychowawczych dla rodziców stosujących przemoc wobec dzieci.

Liczbę wszczętych procedur Niebieskie Karty przez różne uprawnione podmioty, na przestrzeni lat 2016-IX 2018, przedstawia niżej zamieszczona tabela.

Podmiot zakładający Niebieską Kartę A	Liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty		
	Rok		
	2016	2017	IX 2018
MOPS w Zambrowie	0	3	1
PCPR w Zambrowie	1	0	0
Policja	56	63	60
Oświata	1	0	0
Służba zdrowia	0	0	0
Ogółem	58	66	61

Źródło: Opracowano na podstawie danych z MOPS w Zambrowie

Z powyższych danych wynika, że zdecydowanie najczęściej procedur Niebieskie Karty wszczyna i wypełnia N-K A - Policja. Daje się zauważyć, że liczba prowadzonych procedur N-K z roku na rok wzrasta. Liczbę i rodzaj działań podejmowanych przez grupy robocze przedstawia niżej zamieszczona tabela

Rodzaj działania/ Rok	2016	2017	IX 2018
Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart – A”	58	66	63
Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart – C” przez grupy robocze	43	50	58
Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart – D” przez grupy robocze	32	38	46
Liczba posiedzeń grup roboczych	234	236	293
Liczba zakończonych procedur	53	48	56
Liczba spraw zakończonych z powodu:			
- ustania przemocy w rodzinie	52	42	47
- braku zasadności podejmowania działań	1	6	9

Źródło: Opracowano na podstawie danych MOPS w Zambrowie

Liczbę rodzin doświadczających przemocy w rodzinie na terenie miasta Zambrów, na podstawie prowadzonych procedur N-K przedstawia niżej zamieszczona tabela.

Rok	2016	2017	IX 2018
Liczba rodzin/osób w rodzinie, objętych pomocą grup roboczych	70/232	65/214	67/234
-% mieszkańców Zambrowa	1,05	0,97	1,07
Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, ogółem:	232	214	234
w tym:- Kobiety	71	72	79
- Mężczyźni	75	80	84
- Dzieci	86	62	71
Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, ogółem:	71	66	67
w tym: - Kobiety			
- Mężczyźni			
Liczba rodzin dotkniętych przemocą, w których współwystępuje nadużywanie alkoholu.	58	50	55

Źródło: Opracowanie MOPS na podstawie danych własnych z poszczególnych lat

Członkowie grup roboczych kierują osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, w celu uzyskania porad prawnych i psychologicznych do Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla rodzin naturalnych, zastępczych oraz adopcyjnych działającego przy PCPR

w Zambrowie, do Punktów Porad Prawnych w Zambrowie (które mieszczą się w siedzibie Urzędu Gminy w Zambrowie i MOK w Zambrowie) oraz do radcy prawnego w MOPS w Zambrowie. Poradnictwo socjalne udzielane jest przez pracowników socjalnych MOPS w Zambrowie

Natomiast w razie zaistnienia konieczności zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie całodobowych miejsc, istnieje możliwość skierowania osoby do specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom, w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przedstawia niżej zamieszczona tabela.

Rok	2016	2017	IX 2018
Liczba rodzin/liczba osób w rodzinie	1/4	1/2	0
Liczba dzieci odebranych z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia	2	1	0
Liczba dzieci - umieszczonych u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej	2	0	0
Liczba dzieci - umieszczonych w rodzinie zastępczej	0	0	0
Liczba dzieci - umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej	0	1	0

Źródło: Opracowano na podstawie danych MOPS w Zambrowie

Sytuacja odbierania dzieci przez pracownika socjalnego wykonującego obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem Policji, w razie bezpośredniego zagrożenia zdrowia lub życia dziecka w związku z przemocą w rodzinie, miała miejsce sporadycznie. Odebrane dzieci zostały umieszczone u najbliższej rodziny, o czym został powiadomiony sąd opiekuńczy.

Liczbę interwencji i postępowań przygotowawczych związanych z przemocą w rodzinie w mieście Zambrów, prowadzonych przez Komendę Powiatową Policji w Zambrowie przedstawia niżej zamieszczona tabela.

Liczba interwencji / Rok	2016	2017	IX 2018
Ogólna liczba interwencji przeprowadzonych przez funkcjonariuszy Policji	3921	4213	3442
Liczba interwencji związanych bezpośrednio z przemocą w rodzinie	327	663	286
Liczba postępowań przygotowawczych z art. 207 kk prowadzonych w związku z procedurą „Niebieskiej Karty”	3	13	7

Źródło: Opracowano na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Zambrowie

Z roku na rok liczba interwencji przeprowadzonych przez funkcjonariuszy Policji wzrasta, w tym wzrasta liczba interwencji związanych bezpośrednio z przemocą w rodzinie, natomiast nieznacznie zaznacza się tendencja do podejmowania działań zmierzających do ukarania sprawców przemocy.

g) **Realizacja zadań w zakresie wspierania rodziny**

Do zadań własnych gminy w myśl art. 176 wspomnianej na wstępie ustawy należy opracowanie i realizacja trzyletnich gminnych programów wspierania rodziny, a ponadto:

- 1) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 2) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,

- c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 3) finansowanie:
- podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 4) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 5) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 6) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Głównym celem powyższych zadań jest zmniejszenie dysfunkcji oraz wzrost umiejętności radzenia sobie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Podmiotem wyznaczonym do realizacji pracy z rodziną jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zambrowie. W latach 2016 – IX 2018 MOPS w Zambrowie zapewnił rodzinom, przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, wsparcie w formie asystenta rodziny. Asystent rodziny oraz pracownicy socjalni w ww. okresie podejmowali działania dotyczące zwiększenia wydolności opiekuńczo-wychowawczej rodziców rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, poprawy stanu zdrowia oraz radzenia sobie z niepełnosprawnością lub zaburzeniami rozwojowymi dzieci występujących w rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, ograniczenia sytuacji kryzysowych w rodzinach powstających w wyniku występujących uzależnień i współuzależnień, przeciwdziałania marginalizacji i degradacji społecznej rodzin poprzez zaktywizowanie zawodowe członków rodziny pozostających poza rynkiem pracy, zwiększenie świadomości rodzin o roli podmiotów udzielających pomocy, zwiększenie bezpieczeństwa rodziny poprzez przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Wsparcie rodzin przez asystenta rodziny przedstawia niżej zamieszczona tabela.

Wsparcie asystenta rodziny	Rok		
	2016	2017	IX 2018
Liczba rodzin/ osób w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	18/65	11/45	9/45

Źródło: Opracowano na podstawie danych MOPS w Zambrowie

Realizacja działań asystenta rodziny pozwoliła na:

- Wzmocnienie więzi rodzinnych w rodzinach mających problemy wychowawcze.
- Zachowanie i utrzymanie dzieci w rodzinach biologicznych.
- Współpracę z podmiotami z szeroko rozumianej sfery pomocy społecznej.
- Poprawę funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

W latach 2016 –IX 2018r. MOPS realizując art. 191 ust. 9 i 10 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej poniósł wydatki z tytułu umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej i w placówce opiekuńczo wychowawczej. Liczbę dzieci i koszt ponoszony przez Miasto Zambrów za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych i w placówkach opiekuńczo - wychowawczych przedstawia niżej zamieszczona tabela.

	2016		2017		IX 2018	
	Liczba dzieci	Koszt w zł	Liczba dzieci	Koszt w zł	Liczba dzieci	Koszt w zł
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	14	37.626	15	31.305	17	29.349
Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	20	169.318	26	251.405	26	222.040

Źródło: Opracowano na podstawie danych MOPS w Zambrowie

Na podstawie powyższych danych widać, że liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i w placówkach opiekuńczo-wychowawczych zwiększa się z roku na rok, w związku z tym zwiększa się też koszt ponoszony z tytułu ich umieszczenia w pieczy zastępczej.

Liczbę dzieci z terenu Miasta Zambrów przebywających w rodzinach zastępczych, w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, a także liczbę dzieci które powróciły do rodziny naturalnej i liczbę dzieci przysposobionych, na przestrzeni lat 2016 – IX 2018, przedstawia niżej zamieszczona tabela, na podstawie danych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zambrowie

Rok	2016	2017	IX 2018
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	14	15	17
Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	20	26	26
Liczba dzieci przysposobionych	6	1	0
Liczba dzieci, które powróciły do rodziny naturalnej	6	9	8

Źródło: Opracowano na podstawie danych z PCPR

h) Realizacja programu „Zambrów przyjazny Rodzinie 3+” i ogólnopolskiej Karty Dużej rodziny

Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+, zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Jej posiadacze mają możliwość tańszego korzystania z oferty instytucji kultury, ośrodków rekreacyjnych, czy księgarni na terenie całego kraju. Posiadanie karty ułatwia dużym rodzinom dostęp do rekreacji oraz obniża koszty codziennego życia. Karta przysługuje niezależnie od uzyskanych dochodów rodzinom z co najmniej trójką dzieci:

- w wieku do ukończenia 18r.ż.
- w wieku do ukończenia 25 r.ż., w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej,
- bez ograniczeń wiekowych, w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Ważne jest, aby w chwili składania wniosku rodzina spełniała ww. warunki. Ponadto Miasto Zambrów realizuje swój program „Zambrów przyjazny Rodzinie 3+”. Rodziny 3+, mieszkańcy Zambrowa, mogą korzystać z ulg oferowanych przez instytucje i podmioty prywatne działające na terenie Miasta Zambrów, np. Pływalnia Miejska, kino, niektóre placówki handlowe, itp.

Rok	2016	2017	IX 2018
Liczba rodzin, którym wydano ogólnopolskie Karty Dużej Rodziny	261	288	318
Liczba rodzin objętych programem „Zambrów przyjazny Rodzinie 3+”	388	414	442
Liczba wydanych kart „Zambrów przyjazny Rodzinie 3+”	1866	2204	2428

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Miasta Zambrów

Wydawane karty dla rodziców i dzieci niepełnosprawnych legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności są bezterminowe, natomiast wydawane dzieciom mają określony termin ważności do ukończenia 18r.ż., a w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej - do ukończenia 25 r.ż.

2. Główne problemy związane z realizacją zadań dotyczących wspierania rodziny

Przeprowadzając diagnozę sytuacji demograficzno – społecznej na potrzeby niniejszego Programu, dokonano analizy najistotniejszych problemów związanych z realizacją zadań wspierania rodziny w Gminie Mieście Zambrów. Poniżej przedstawiono główne z nich:

- 1) niewystarczające umiejętności opiekuńczo-wychowawcze rodziców,

- 2) zaburzone relacje rodzinne,
- 3) nieumiejętność rozwiązywania konfliktów,
- 4) brak umiejętności konstruktywnego rozwiązywania problemów,
- 5) nieumiejętne gospodarowanie budżetem domowym,
- 6) nieumiejętne zagospodarowanie czasu wolnego całej rodziny,
- 7) niska motywacja rodzin do zmiany swojej sytuacji życiowej,
- 8) trudna sytuacja rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi,
- 9) niska świadomość rodzin i innych instytucji o roli i zadaniach asystenta rodziny i pracownika socjalnego,
- 10) rosnące koszty utrzymania dzieci w pieczy zastępczej,
- 11) niedostateczny poziom informacji o dostępnych formach wsparcia,
- 12) niewystarczająca liczba kadry specjalistycznej wspierającej rodzinę,
- 13) niedofinansowanie instytucji pomocowych na szkolenia dla pracowników.

Sprecyzowano następujące kierunki działań w zakresie wspierania rodzin:

- 1) prowadzenie pracy z rodziną w formie: konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, oddziaływań terapeutycznych, pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego, a także organizowanie grup wsparcia lub grup samopomocowych,
- 2) profilaktyka sytuacji kryzysowych,
- 3) zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny przez instytucje działające w obszarze wspierania dziecka i rodziny, udzielanie przez nie pomocy,
- 4) profilaktyka niedostosowania społecznego dzieci i młodzieży z terenu Miasta Zambrów,
- 5) profilaktyka uzależnień od środków psychoaktywnych i alkoholu,
- 6) wsparcie interdyscyplinarne rodzin poprzez działania Zespołu Interdyscyplinarnego,
- 7) polepszenie jakości świadczonych usług w zakresie pomocy dziecku i rodzinie, poprzez podniesienie kwalifikacji pracowników instytucji i podmiotów działających w obszarze pracy z dzieckiem i rodziną,
- 8) wsparcie rodzin oraz kształtowanie pozytywnego wizerunku rodzin wielodzietnych poprzez upowszechnianie działań prorodzinnych, realizacja programu „Zambrów przyjazny Rodzinie 3+” i ogólnopolskiej „Karty Dużej Rodziny”.

3. Analiza SWOT

W programie zastosowano analizę SWOT jako narzędzie identyfikacji i usystematyzowania mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń społecznego obszaru miasta Zambrów. Na podstawie przeprowadzonej diagnozy sytuacji demograficznej i społecznej w gminie mieście Zambrów w zakresie organizacji systemu opieki nad dzieckiem oraz wsparcia rodziny, dokonano analizy SWOT, wskazując mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, tj. czynniki wewnętrzne i zewnętrzne mające wpływ na funkcjonowanie rodzin.

1) Mocne strony

- a) doświadczenie zawodowe pracowników instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny;
- b) otwartość i chęć udziału w szkoleniach pracowników służb, instytucji i organizacji pozarządowych;
- c) powszechny dostęp do instytucji pomocowych;
- d) dostępność opieki instytucjonalnej dla dzieci do lat 3, np. żłobek;
- e) dostęp do świetlic realizujących programy opiekuńczo-wychowawcze i profilaktyczne z dziećmi;
- f) profesjonalna kadra działająca w obszarze wspierania dziecka i rodziny;

- g) otwartość instytucji i podmiotów na pomoc rodzinie;
- h) wsparcie ze strony organizacji pozarządowych (m.in. działalność Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla rodzin naturalnych, zastępczych oraz adopcyjnych działającego przy PCPR w Zambrowie oraz Punkty Pomocy Prawnej zapewniają mieszkańcom Zambrowa bezpłatny dostęp do poradnictwa specjalistycznego, głównie prawnego ale i psychologicznego);
- i) rozwój działań w obszarze wsparcia i pomocy rodzinie, poprzez wprowadzenie asystenta rodziny;
- j) funkcjonowanie „Zambrów przyjazny Rodzinie 3+”;
- k) funkcjonowanie ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny;
- l) funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych;
- m) skuteczność działań Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- n) doświadczenie we współpracy z różnymi podmiotami pracującymi na rzecz rodzin;
- o) realizacja programów: z przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przeciwdziałania alkoholizmowi, przeciwdziałania narkomanii.

2) **Slabe strony**

- a) niewystarczająca współpraca pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze wspierania dziecka i rodziny;
- b) bierność i niewielkie zaangażowanie rodzin oraz niechęć współpracy z instytucjami;
- c) zbyt duże obciążenie samorządu w stosunku do możliwości finansowych/lokalowych/kadrowych;
- d) obciążenie pracowników zajmujących się wspieraniem rodzin innymi zadaniami;
- e) rosnąca niewydolność rodziców w procesie wychowawczym;
- f) ograniczona dostępność specjalistów w placówkach oświatowych, np. terapeutów, psychologów, itp.;
- g) brak aktywności klientów pomocy społecznej w zakresie organizowania grup samopomocowych;
- h) niewystarczająca ilość atrakcyjnych propozycji spędzania czasu wolnego dla młodzieży zagrożonej demoralizacją;

3) **Szanse**

- a) rozszerzenie liczby podmiotów działających na rzecz rodziny;
- b) podnoszenie kompetencji osób pracujących z rodzinami;
- c) wzmocnienie roli opiekuńczo-wychowawczych rodzin;
- d) szeroki wachlarz usług realizowanych na rzecz rodziny;
- e) pozyskiwanie na realizację działań środków zewnętrznych;
- f) realizacja programów profilaktycznych;
- g) rozbudowana polityka prorodzinna prowadzona przez zambrowski samorząd;
- h) możliwość pozyskiwania do współpracy przy realizacji zadań ustawowych organizacji pozarządowych oraz kościołów i związków wyznaniowych.

4) **Zagrożenia**

- a) niepewność finansowania działań (niestabilność, ograniczone środki finansowe);
- b) niestabilność w podejmowanych działaniach (przerywana praca asystentów);
- c) stereotypowe postrzeganie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jako instytucji przyznającej jedynie świadczenia pieniężne;
- d) rosnąca liczba zadań do realizacji przez samorządy przy braku lub niewielkim poziomie dofinansowania zadań;

- e) niewystarczające środki finansowe na wdrażanie zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- f) rosnące koszty utrzymania rodzin;
- g) uzależnienie rodzin od pomocy społecznej i innych form wsparcia finansowego;
- h) wzrost postaw roszczeniowych wśród klientów pomocy społecznej;
- i) wykluczenie społeczne;
- j) problem dzieci opuszczonych przez jednego lub oboje rodziców z uwagi na migrację zarobkową za granicę.

IV. Cel główny, cele szczegółowe i działania Programu, podmioty realizujące oraz wskaźniki osiągnięcia celów

Na podstawie dokonanej diagnozy sytuacji demograficznej i społecznej w mieście Zambrów w zakresie organizacji systemu opieki nad dzieckiem oraz wsparcia rodziny, a także na podstawie obowiązującego stanu prawnego, w oparciu o doświadczenia zawodowe osób zajmujących się wspieraniem rodzin, zdefiniowano cel główny Programu.

Działania przewidziane w poszczególnych celach szczegółowych umożliwią realizowanie na poziomie lokalnym polityki prorodzinnej, rozumianej jako stwarzanie warunków prawnych, ekonomicznych i społecznych umacniających rodzinę, zapewniających jej trwałość, rozwój oraz właściwe wypełnianie przez nią podstawowych zadań.

1. Cel główny: Skuteczny system opieki nad dzieckiem i rodziną sprzyjający prawidłowemu, wszechstronnemu rozwojowi wszystkich członków rodziny, a w szczególności dzieci, w mieście Zambrów

2. Cele szczegółowe:

- 1) Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz wzrost poziomu zaspokojenia potrzeb dzieci i ich rodzin.
- 2) Usprawnienie współpracy podmiotów oraz podnoszenie kwalifikacji osób działających na rzecz rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze.
- 3) Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin.
- 4) Zwiększenie świadomości rodzin w zakresie oferowanych form wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Cele będą realizowane poprzez działania, mające przywrócić rodzinie prawidłowe funkcjonowanie w sferze opiekuńczo – wychowawczej oraz pełnienia prawidłowych ról społecznych. Praca z rodziną będzie połączona z jej własną aktywnością. Istotną kwestią jest wsparcie rodziny na etapie pojawienia się problemów oraz eliminowania sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić rodzinę naturalną. W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej – stworzenie możliwości powrotu do rodziny naturalnej.

Cel szczegółowy 1 - Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz wzrost poziomu zaspokojenia potrzeb dzieci i ich rodzin.

A. Działania

1. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez asystentów rodziny.
2. Analizowanie sytuacji rodzin i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinach, w których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej.
3. Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (pomoc prawna, psychologiczna, socjalna).
4. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów związanych z niepełnosprawnością członka rodziny przez pracowników socjalnych.
5. Wspieranie rodzin wielodzietnych poprzez kontynuowanie realizacji „Zambrów przyjazny Rodzinie 3+”; oraz ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny.

6. Wspieranie rodzin w zaspokajaniu podstawowych potrzeb dziecka i rodziny poprzez zapewnienie pomocy materialnej, rzeczowej oraz pracy socjalnej.

7. Organizowanie wypoczynku dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.

8. Zabezpieczenie środków finansowych na pobyt dzieci w pieczy zastępczej.

B. Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

a) Urząd Miasta Zambrów

b) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zambrowie,

c) miejskie placówki oświatowe,

d) organizacje pozarządowe działające w zakresie wspierania dziecka i rodziny na terenie miasta Zambrów.

C. Wskaźniki:

a) liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny,

b) liczba zatrudnionych asystentów rodziny,

c) liczba dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, które skorzystały z wypoczynku,

d) liczba i rodzaj udzielonego poradnictwa specjalistycznego,

e) wysokość środków poniesionych przez gminę na częściowe pokrycie pobytu dzieci w różnych formach pieczy zastępczej,

f) liczba dzieci kierowanych do pieczy zastępczej,

g) liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych

h) liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,

i) liczba dzieci powracających z pieczy do rodzin naturalnych,

j) ilość wydanych Kart „Zambrów przyjazny Rodzinie 3+”

k) ilość wydanych ogólnopolskich Kart Dużej Rodziny,

l) liczba rodzin oraz osób w tych rodzinach, która skorzystała z pomocy udzielonej w formie pracy socjalnej,

m) liczba rodzin oraz osób w tych rodzinach, które uzyskały pomoc społeczną z MOPS,

n) ogólna liczba rodzin/dzieci/ pobierających świadczenia rodzinne,

o) liczba rodzin, którym udzielono pomocy z tytułu niepełnosprawności członka rodziny,

Cel szczegółowy 2 - Usprawnienie współpracy podmiotów oraz podnoszenie kwalifikacji osób działających na rzecz rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze.

A. Działania

1. Organizowanie spotkań przedstawicieli podmiotów lokalnych działających w obszarze na rzecz rodzin w celu wzmocnienia współpracy i stworzenia skutecznego i sprawnego przepływu informacji (np. pracowników socjalnych, asystentów rodziny, kuratorów, pedagogów, policjantów, specjalistów).

2. Współpraca asystentów rodziny i pracowników socjalnych z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności w zakresie wspierania rodzin biologicznych w staraniach o powrót dziecka do domu rodzinnego.

3. Udział asystentów rodziny i pracowników socjalnych w szkoleniach i warsztatach podnoszących kwalifikacje zawodowe.

B. Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

a) Urząd Miasta Zambrów,

b) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zambrowie,

- c) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zambrowie,
- d) Komenda Powiatowa Policji w Zambrowie,
- e) miejskie placówki oświatowe,
- f) organizacje pozarządowe działające w zakresie wspierania dziecka i rodziny na terenie miasta Zambrów.

C. Wskaźniki:

- a) liczba zorganizowanych spotkań zespołów interdyscyplinarnych, grup roboczych, konferencji lub seminariów dotyczących problematyki rodziny,
- b) liczba szkoleń oraz liczba uczestniczących w nich pracowników socjalnych i asystentów rodziny.

Cel szczegółowy 3 - Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin.

A. Działania

1. Organizowanie grup wsparcia i grup samopomocowych.
2. Zapewnienie rodzinom z terenu miasta Zambrów dostępu do nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego (prawnego, psychologicznego, socjalnego).
3. Monitorowanie sytuacji i wspieranie rodzin przez kuratorów sądowych dla nieletnich.
4. Pomoc i wspieranie rodziny w rozwiązywaniu problemów spowodowanych bezrobociem w rodzinie.
5. Motywowanie nieaktywnych członków rodziny do uzyskiwania i podnoszenia kwalifikacji zawodowych.
6. Zapewnienie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze w formie asystenta rodziny.
7. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego w Zambrowie i grup roboczych.
8. Monitorowanie sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.
9. Pomoc w rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniem i współuzależnieniem oraz przemocą, przez asystentów rodziny, pracowników socjalnych, członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych specjalistów.
10. Motywowanie do podjęcia leczenia celem minimalizowania skutków uzależnienia i współuzależnienia.

B. Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

- a) Urząd Miasta w Zambrowie,
- b) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zambrowie,
- c) Sąd Rejonowy w Zambrowie,
- d) Zespół Interdyscyplinarny w Zambrowie,
- e) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zambrowie,
- f) Komenda Powiatowa Policji w Zambrowie,
- g) Poradnia Leczenia Uzależnień w Zambrowie WOPITU w Łomży,
- h) miejskie placówki oświatowe,
- i) organizacje pozarządowe działające w zakresie wspierania dziecka i rodziny na terenie Zambrowa, zajmujące się pomaganiem w rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniem i współuzależnieniem.

C. Wskaźniki:

- a) liczba osób korzystających z grup wsparcia,

- b) liczba nadzorów kuratorów sądowych w przypadku dzieci z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny,
- c) liczba nadzorów kuratorskich nad nieletnimi,
- d) liczba uczniów korzystających z programów profilaktycznych w szkołach,
- e) liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”,
- f) liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny
- g) liczba osób w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”.

Cel szczegółowy 4 - Zwiększenie świadomości rodzin w zakresie oferowanych form wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

A. Działania

1. Uświadomienie mieszkańców Zambrowa o roli podmiotów działających na rzecz rodziny, w tym asystenta rodziny.
2. Stworzenie spójnej informacji o oferowanej pomocy rodzinom.
3. Organizowanie lokalnych kampanii, festynów na rzecz rodziny, rozpowszechnianie informacji w zakresie oferowanych form wsparcia rodzinom, w formie ulotek, broszur, itp.

B. Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

- a) Urząd Miasta w Zambrowie,
- b) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zambrowie,
- c) Miejska Biblioteka Publiczna w Zambrowie,
- d) Miejskie Centrum Kultury w Zambrowie,
- e) Komenda Powiatowa Policji w Zambrowie
- f) organizacje pozarządowe działające w zakresie wspierania rodziny działające na terenie miasta Zambrów,
- g) miejskie placówki oświatowe.

C. Wskaźniki:

- a) liczba lokalnych kampanii, festynów na rzecz rodziny,
- b) liczba broszur informacyjnych.

V. Realizacja programu

1. Odbiorcy Programu:

- 1) rodziny zamieszkałe na terenie miasta Zambrów, które z różnych przyczyn przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- 2) dzieci zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej;
- 3) rodziny, w których władza rodzicielska została odebrana lub ograniczona poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej;
- 4) rodziny zamieszkałe na terenie miasta Zambrowa, w tym zagrożone wykluczeniem społecznym.

2. Zasoby dostępne na terenie Miasta Zambrów w zakresie realizacji Programu:

- 1) Urząd Miasta w Zambrowie,
- 2) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zambrowie,
- 3) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zambrowie,
- 4) Komenda Powiatowa Policji w Zambrowie,
- 5) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zambrowie,

- 6) Poradnia Leczenia Uzależnień w Zambrowie WOPITU w Łomży,
- 7) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zambrowie,
- 8) Zespół Interdyscyplinarny w Zambrowie i grupy robocze,
- 9) Prokuratura Rejonowa w Zambrowie,
- 10) Sąd Rejonowy w Zambrowie,
- 11) Miejskie Centrum Kultury w Zambrowie
- 12) Miejska Biblioteka Publiczna w Zambrowie,
- 13) Pływalnia Miejska w Zambrowie
- 14) miejskie placówki oświatowe,
- 15) organizacje pozarządowe działające w zakresie wspierania rodziny działające na terenie miasta Zambrów
- 16) podmioty/instytucje ochrony zdrowia, i inne działające na rzecz dziecka i rodziny.

3. Termin realizacji i harmonogram Programu - lata 2019 – 2021.

„Program Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021” ma charakter ramowy. Poszczególne działania, te wykonywane przez jednostki miejskie mające charakter statutowy, realizowane są zgodnie z przepisami prawa, i w zależności od zadania mają charakter ciągły albo realizowane są doraźnie, w miarę posiadania środków finansowych na ich realizację.

4. Finansowanie Programu

- 1) Źródła finansowania zadań na lata 2019 – 2021 zostaną określone w uchwałach budżetowych Rady Miasta Zambrów na poszczególne lata.
- 2) Zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodzin i systemu pieczy zastępczej w zakresie zasad finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej, samorząd miasta Zambrów ponosi odpowiednio wydatki na opiekę i wychowanie w wysokości 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 30% w drugim roku, 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
- 3) Następne wydatki związane są z zatrudnieniem asystentów rodziny.
- 4) Zgodnie z art. 197 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej istnieje możliwość otrzymania dotacji celowych z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej.

5. Monitorowanie i sprawozdawczość z realizacji Programu

- 1) Za monitorowanie realizacji Programu odpowiedzialne są: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zambrowie i Urząd Miasta Zambrów.
- 2) Sprawozdanie i ocena realizacji poszczególnych działań w roku kalendarzowym będą opracowane przez koordynatora Programu - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zambrowie, w oparciu o dane własne oraz zebrane – do 31 stycznia każdego roku za rok poprzedni przez Urząd Miasta w Zambrowie dane od jednostek miejskich i innych instytucji oraz podmiotów wykonujących działania mające na celu wspieranie rodziny, określone w niniejszym Programie.
- 3) Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeby związane z realizacją tych zadań będą corocznie przedkładane Burmistrzowi Miasta Zambrów, który do 31 marca każdego roku przedłoży je Radzie Miasta Zambrów.
- 4) Ewaluacji podlegać będzie stopień realizacji celów szczegółowych osiągniętych poprzez podejmowane działania prowadzące do ich osiągnięcia. Efektem ewaluacji będą wnioski do ewentualnej modyfikacji działań.
- 5) W trakcie realizacji Programu istnieje możliwość dokonywania zmian wynikających ze zdiagnozowanych potrzeb. Zmiany będą przedstawione Radzie Miasta Zambrów do zatwierdzenia w drodze uchwały.